

Publicerad 26 aug 2007 00:09

Percy Barnevik besöker regelbundet Hand in Hands verksamhet. Här läser han tillsammans med barn i en skola i Tamil Nadu.

Handgripligt bistånd är hans nya liv

Världsfattigdomen kan utrotas på tjugo år. Det lovar förre ABB-chefen Percy Barnevik. Och han har redan satt i gång. Genom organisationen Hand in Hand blir varje månad 4.000 utfattiga indiska kvinnor entreprenörer.

Metoderna hämtar Percy Barnevik från näringslivet och han har gott hopp om att den svenska regeringen är på väg att ändra biståndet i samma riktning.

- Om du vill veta hur jag jobbar i Hand in Hand kan du titta i mina handböcker från Sandvik på 1970-talet eller Asea på 1980-talet. Till 95 procent är det som att driva ett företag. Det handlar om att hitta rätt människor, att utveckla och behålla dem, att ha en vision som är tydlig och att de som jobbar ska känna entusiasm och stolthet över att arbeta med Hand in Hand. Jag jobbar med platta organisationer, med att delegera och ge människor ansvar, säger Percy Barnevik.

NÄR DN EKONOMI träffar honom för en intervju har Percy Barnevik ersatt sin klassiska overheadpresentation med en tjock bunt pappersbilder som han drar upp ur en ryggsäck. Men något skriftligt stöd behöver han egentligen inte. Han kan hela projektet i detalj. Siffrorna sitter i ryggmärgen.

De senaste tre åren har 215.000 kvinnor i den indiska delstaten Tamil Nadu organiserats och tränats. 64.000 familjeföretag och 500 medelstora företag har startats. Mycket tack vare att organisationen inte har en enda västerlänning på lönelistan kan de administrativa kostnaderna hållas på tre procent.

- Den senaste tiden har utvecklingen varit närmast explosiv. Det startas för närvarande fyra tusen nya företag varje månad eller två hundra per arbetsdag.

Delmålet 1,3 miljoner nya jobb i Tamil Nadu ser nu ut att nås på fyra år i stället för uppskattade fem.

- Vår erfarenhet från Indien är att det kostar 100 dollar att skapa ett jobb. Även om vi räknar med 200 dollar kommer det bara behövas fem miljarder dollar per år i tjugo år för att lyfta den miljard människor som i dag lever på mindre än en dollar om dagen.

Det är bara fem procent av världens samlade årliga bistånd. Rent teoretiskt är vi alltså inte särskilt långt ifrån att utrota den extrema fattigdomen.

HAND IN HAND genomsyras av idén om hjälp till självhjälp och av hur viktigt det är att människorna hittar en försörjning på landsbygden och i små städer så att de inte flyttar till jättestädernas slum.

Kvinnorna går snabbkurser på 150 dagar då de lär sig läsa, skriva och räkna hjälpligt, de undervisas i elementär företagsekonomi och får lära sig om sina rättigheter i samhället.

Företagen startar kvinnorna med hjälp av mikrokrediter som de amorterar av. När de kommer i kontakt med Hand in Hand befinner sig kvinnorna på samhällets absoluta botten med en knapp dollar om dagen att leva på.

HAND IN HAND förmedlar lån från tio indiska banker, från Världsbanken, och startar nu en egen bank som ska ägas av 200.000 kvinnor.

- Jag är närmast besatt av att det vi gör ska leda till självförsörjande.

Att få de fattigaste av de fattiga att bli företagare är inte svårt, enligt Percy Barnevik, trots att hela 85 procent är analfabeter från start, många är förtryckta av sina män och dessutom undernärda och sjuka.

- Det finns en fallenhet för företagande bland de här fattiga kvinnorna som varje dag har tvingats hitta olika sätt att få familjen att överleva. Tillvaron har gjort dem till entreprenörer.

Att det bara är kvinnor som får starta företag genom Hand in Hand har sin naturliga förklaring:

- Svaret är att kvinnorna arbetar hårt och är ansvarstagande. De dricker inte, spelar inte och överger inte sin familj.

Återbetalningsprocenten på lån till familjeföretagen är 99,6 procent. Därför är banken beredd att låna ut till dem utan säkerhet. Detsamma kan tyvärr inte sägas om männen.

Ändå gjorde Hand in Hand ett försök och lånade på egen hand ut pengar till ett hundratal män när bankerna sa nej.

- Men vid första amorteringsdagen stod de där och ville ha anstånd. Det var olika ursäkter. De hade varit sjuka, det hade varit för torrt. Kvinnorna tiger och betalar, männen pratar och betalar inte.

- Så man blir man ju lite bekymrad för vad man ser.

Men det är inte feminism han ägnar sig åt.

- Det kan låta så, men det är inte av ideologiska skäl som jag vill att kvinnor ska leda företagen. Målet är att bekämpa fattigdomen och det är bara genom kvinnorna som det fungerar.

KVINNORNAS FÖRVANDLING till företagare, som försörjer sina familjer och dessutom håller ihop solidariskt i Hand in Hands självhjälpsgrupper, är inte alltid lätt att hantera för männen, som sedan urminnes tider haft odelad makt i familj och by.

För att överbrygga motsättningar hålls genusutbildning där männen får lära sig om förändringar i världen och om hur man måste anpassa sig till en ny tid.

- Familjernas ekonomier förbättras snabbt när kvinnorna startar företag. Ofta får

männen jobb hos sina fruar, de får råd att skicka barnen till skolan, maten räcker till. Det gör det lättare för männen att acceptera förändringen.

Ekonomisk utveckling och makt leder också till politiskt medvetande, har det visat sig. Tjugosju av Hand in Hands kastlösa kvinnor valdes nyligen till borgmästare i sina byar och flera hundra har tagit plats i politiska beslutande församlingar på lokal nivå.

Tack vare sin bakgrund i det internationella näringslivets toppskikt har Percy Barnevik ett stort kontaktnät som han har användning av.

- Min gamle vän Ratan Tata, som är chef för indiska konglomeratet Tata, har till exempel låtit sin hotellkedja Taj Hotels köpa uniformer från våra kvinnors skradderier och bröd från deras bagerier. Jag har också kontakter på högsta politiska nivå som jag har använt i kampen mot korruption.

ERFARENHETEN FRÅN Indien, som har lika många invånare som Afrika som lever på mindre än en dollar om dagen, gör att han kraftigt tar avstånd från allt tal om Afrika som hopplöshetens kontinent. Går det att lyfta de allra fattigaste i Indien, så går det i Afrika också.

Precis som många framgångsrika företag expanderar nu Hand in Hand. Först på tur står fler delstater i Indien, Afghanistan, Kina, Vietnam och Sydafrika.

- Det här har berikat mitt liv. Fusionen mellan Asea och Brown Boveri i all ära, men det här är det största jag gjort och det blir också det sista. Åtminstone tio år till bör jag kunna vara med aktivt.

Åsa Tillberg, asa.tillberg@dn.se

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt.